

ایران در عصر تیموریه

سرشناسه	رضوی خراسانی، حسین، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	ایران در عصر تیموریه / سیدحسین رضوی خراسانی.
مشخصات نشر	تهران، قدیانی، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	۷۲ ص.
فروست	چراهای تاریخ ایران؛ ۵.
شابک	978-600-251-181-2
وضعیت فهرست‌نویسی : فیپا	
موضوع	ایران -- تاریخ -- تیموریان ۷۷۱ - ۹۱۱ ق.
موضوع	ایران -- سیاست و حکومت -- ۷۷۱-۹۱۱ ق.
موضوع	ایران -- اوضاع اجتماعی -- ۷۷۱ - ۹۱۱ ق.
زبان	فارسی
رده‌بندی دیویی	۹۵۵/۰۶۶
شماره کتابشناسی ملی	۳۰۰۵۹۹۷

کتاب‌های گهانی
 واحد کودکان و نوجوانان
 موسسه انتشارات قدیانی
 www.ghaemian.org
 تهران: ۶۶۲۰۳۴۱۰ (خط) • پورتنگار: ۶۶۲۰۳۴۶۳

ایران در عصر تیموریه

چراهای تاریخ ایران -

سیدحسین رضوی خراسانی

سرپرست مجموعه: مسعود جواد

ویراستار: جعفر ربانی

طراح اونیفورم و اجرای جلد: ریتون گرافیک (بهزاد غریب‌پو)

آماده‌سازی: دفتر طراحان شاهرخ گرافیک

زیر نظر شورای بررسی

چاپ اول: ۱۳۹۳ تعداد: ۱۱۰۰ نسخه

شابک: ۲ - ۱۸۱ - ۲۵۱ - ۶۰۰ - ۹۷۸ - 978 - 600 - 251 - 181 - 2

شابک دوره: ۸ - ۹۶۲ - ۵۳۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸ - 978 - 964 - 536 - 962 - 8

کد: ۹۳/۲۱۷۶

چاپ: چاپخانه قدیانی، تهران

کلیه حقوق محفوظ است.

۱۴۰۰۰ تومان

۷ ایران بعد از فروپاشی ایلخانان

- ◇ اوضاع سیاسی - اجتماعی ایران بعد از فروپاشی دولت ایلخانان مغول چگونه بود؟ ۷
- ◇ مشهورترین حکومت‌های محلی بعد از فروپاشی ایلخانان در ایران چه حکومت‌هایی بودند و قلمرو آنها چه سرزمین‌هایی بود؟ ۷

۸ آل مظفر

- ◇ آل مظفر چه کسانی بودند؟ چگونه به قدرت رسیدند و سرانجام آنها چه شد؟ ۸
- ◇ اسامی پادشاهان آل مظفر چیست؟ ۹
- ◇ دیدگاه حافظ هریری در مورد میر مبارزالدین و شاه شجاع مظفری چه بود؟ ۹
- ◇ شجره‌نامه آل مظفر چیست؟ ۱۰

۱۱ آل چوپان

- ◇ آل چوپان چه کسانی بودند و چه ویژگی‌هایی داشتند؟ ۱۱

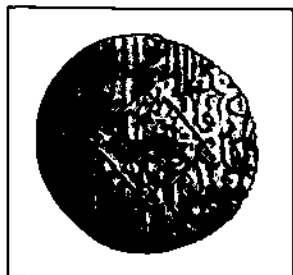

۱۲ آل جلایر

- ◇ آل جلایر چه کسانی بودند و سرانجام آنها چه شد؟ ۱۲
- ◇ آیا نام امرای آل جلایر یا ایلکانی و مدت فرمانروایی آنها می‌دانید؟ ۱۲
- ◇ در دوره آل جلایر وضعیت هنری چگونه بود؟ ۱۳
- ◇ جلایریان از نظر مذهبی چه گرایش‌هایی داشتند؟ ۱۴
- ◇ از شاعران دوره جلایریان چه کسانی بیشتر شهرت دارند؟ ۱۴
- ◇ شجره‌نامه آل جلایر چیست؟ ۱۴

۱۵ آل کرت

- ◇ آل کرت چه کسانی بودند و چه ویژگی‌هایی داشتند؟ ۱۵
- ◇ آیا نام ملوک آل کرت و ایام حکومت هر یک را می‌دانید؟ ۱۵

۱۶ سربه‌داران

- ◇ زمینه‌های جنبش سربه‌داران چگونه فراهم شد؟ ۱۶
- ◇ مشهورترین رهبران سیاسی و مذهبی جنبش سربه‌داران چه کسانی بودند؟ ۱۷
- ◇ ویژگی‌های اصلی جنبش و حکومت سربه‌داران چه بود؟ ۱۷

۱۸ ظهور تیمور

- ۱۸ ◇ اوضاع اجتماعی ایران در آستانه ظهور تیمور چگونه بود؟
- ۱۸ ◇ در باب اصل و نسب تیمور چه می‌دانید؟
- ۱۸ ◇ ابن‌عرب‌شاه در کتاب عجایب‌المقدور فی اخبار تیمور درباره ولادت تیمور چه سخنی دارد؟
- ۱۹ ◇ اوضاع ماوراءالنهر مقارن ظهور تیمور چگونه بود؟
- ۱۹ ◇ تیمور چگونه در ماوراءالنهر به قدرت رسید؟
- ۲۰ ◇ چرا تیمور به «گورکان» و «لنگ» معروف شد؟
- ۲۰ ◇ تیمور در چه تاریخی و چگونه به سلطنت رسید؟

۲۱ حمله تیمور به ایران

- ۲۱ ◇ تیمور چرا و در چند مرحله به ایران لشکرکشی کرد؟
- ۲۲ ◇ یورش‌های تیمور به ایران چه نتایجی را در پی داشت؟

۲۳ پایتخت تیمور

- ۲۳ ◇ پایتخت تیمور چه ویژگی‌هایی داشت؟
- ۲۳ ◇ باغ‌های تیموری سمرقند چه ویژگی‌هایی داشت و نام آنها چه بود؟

۲۵ حمله تیمور به عثمانی

- ۲۵ ◇ تیمور را تیمور به امپراتوری عثمانی حمله کرد؟
- ۲۶ ◇ جنگ تیمور با سلطان بایزید عثمانی چه نتیجه‌ای برای اروپاییان داشت؟
- ۲۷ ◇ شکست عثمانی چه نتایجی را برای امپراتوری بیزانس و دولت روسیه داشت؟
- ۲۷ ◇ تیمور کجاست و در چه تاریخی درگذشت؟

۲۸ ویژگی‌ها و گرایش‌های تیمور

- ۲۸ ◇ ویژگی‌های جسمی و ظاهری تیمور چگونه بود؟
- ۲۸ ◇ ویژگی‌های اخلاقی تیمور چه بود؟
- ۲۹ ◇ تیمور نسبت به ائمه شیعه چه گرایشی داشت؟
- ۳۰ ◇ رابطه تیمور با مشایخ صوفیه و عرفان و زاهدان چگونه بود؟
- ۳۱ ◇ تیمور از نظر استعداد نظامی دارای چه ویژگی‌هایی بود؟

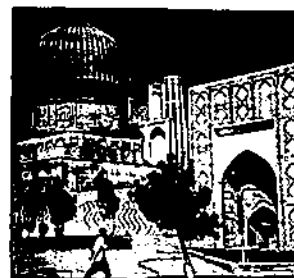
۳۲ شاخه‌های تیموریان

- ۳۲ ◇ تیموریان به چند شاخه تقسیم می‌شوند؟
- ۳۲ ◇ آیا نام پادشاهان تیموریان ایران و دوران فرمانروایی آنان را می‌دانید؟
- ۳۲ ◇ پادشاهان تیموریان ماوراءالنهر چه کسانی بودند و پایتخت آنها چه شهری بود؟
- ۳۲ ◇ پادشاهان تیموریان خراسان چه کسانی بودند و پایتخت آنها چه شهری بود؟
- ۳۳ ◇ شاخه تیموریان هند چگونه تأسیس شد؟
- ۳۴ ◇ آیا نام پادشاهان تیموریان هند و دوره فرمانروایی هر یک را می‌دانید؟
- ۳۶ ◇ تاج‌محل در کجا و چه بنایی است؟

۳۷ جانشینان تیمور

- ۳۷ ◇ بعد از تیمور چه کسی به پادشاهی رسید، چگونه؟
- ۳۷ ◇ شاهرخ چه ویژگی‌هایی داشت؟
- ۳۹ ◇ جانشین شاهرخ که بود و سرانجام او چه شد؟
- ۴۰ ◇ الغ بیگ از چه جهاتی در تاریخ مشهور است؟

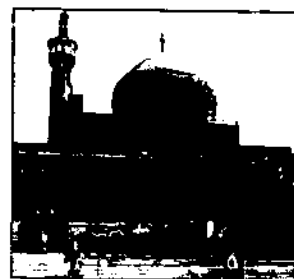

۴۱ فرهنگ و هنر در عصر تیموری

- ۴۱ ◇ فرهنگ و هنر در عصر تیموری از چه جایگاهی برخوردار بود؟
- ۴۱ ◇ هنر نقاشی و نگارگری در عصر تیموری از چه موقعیتی برخوردار بود؟
- ۴۴ ◇ برجسته‌ترین نقاشان عصر تیموری چه کسانی بودند؟
- ۴۷ ◇ کمال‌الدین بهزاد که بود و چه ویژگی‌هایی داشت؟
- ۵۳ ◇ هنر تذهیب در عصر تیموری چه جایگاهی داشت؟
- ۵۳ ◇ آیا هنر خوش‌نویسی در دوره تیموری از جایگاه مناسبی برخوردار بود؟
- ۵۵ ◇ صنعت و هنر پارچه‌بافی و فلزکاری در عهد تیموریان از چه جایگاهی برخوردار بود؟
- ۵۷ ◇ موسیقی در عصر تیموری از چه موقعیتی برخوردار بود؟

۵۹ مراکز و شخصیت‌های علمی و فرهنگی عصر تیموری

- ۵۹ ◇ آیا مهم‌ترین عده‌س عصر تیموری را می‌شناسید؟
- ۵۹ ◇ امیران تیموری نسبت به شعر و شعرا چه دیدگاهی داشتند؟

۶۰ برجسته‌ترین چهره‌های ادبی عصر تیموری

- ۶۰ ◇ شاخص‌ترین چهره‌های ادبی عصر تیموری چه کسانی هستند؟
- ۶۰ ◇ حافظ که بود و از چه اهمیتی در ادبیات عرفانی ایران برخوردار است؟
- ۶۲ ◇ عبدالرحمان جامی که بود و از چه دورانی می‌زیست؟

۶۳ چهره‌های علمی عصر تیموریان

- ۶۳ ◇ غیاث‌الدین جمشید کاشانی که بود و چه کرد؟
- ۶۴ ◇ مشهورترین چهره‌های علوم ریاضی و نجوم در عهد تیموری چه کسانی بودند؟
- ۶۴ ◇ چهره‌های برجسته فلسفی و کلامی دوره تیموری چه کسانی بودند؟

۶۵ جنبش‌های فکری در عصر تیموریان

- ۶۵ ◇ حروفیه چه کسانی بودند؟
- ۶۶ ◇ طریقت صفویه در عهد تیموری چه جایگاهی داشت؟

۶۷ تجارت و بازرگانی در عهد تیموریان

- ۶۷ ◇ وضعیت تجارت و بازرگانی در عهد تیموریان چگونه بود؟
- ۶۷ ◇ کلاویخو در مورد رونق تجاری شهر تبریز چه سخنی دارد؟
- ۶۸ ◇ در دوره تیموریان موقعیت بازرگانی شهرهای یزد، کاشان، اصفهان و شیراز چگونه بود؟
- ۶۹ ◇ جایگاه تجاری خلیج فارس در دوره تیموریان چگونه بود؟
- ۷۰ ◇ شجره‌نامه تیموریان
- ۷۱ ◇ منابع

پیشگفتار

کتاب حاضر چکیده‌ای است از مهم‌ترین رویدادهای سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایران در نیمه دوم قرن هشتم، قرن نهم و سال‌های اولیه قرن دهم هجری که مقارن است با فروپاشی تدریجی دولت ایلخانان در ایران و به قدرت رسیدن دولت‌های کوچک ولی مستعجل.

در فاصله سقوط حکومت آخرین ایلخان (۷۳۶ ه.ق) تا به قدرت رسیدن امیر تیمور در ایران (۷۹۵ ه.ق) حدود ۶۰ سال کشورمان با بحران‌های شدید سیاسی و نظامی مواجه شد. دولت‌های کوچک و بزرگ برای توسعه قلمرو و مناسبات سیاسی و نظامی پیوسته در جنگ‌های جدال به سر می‌بردند که طبعاً در این میان مردم را از داشتن موهبت امنیت، آسایش، رفاه محروم می‌کردند. شدت این نابه‌سامانی‌ها بدان حد بود که بسیاری از خردسالان این منطقه جامعه ایران از خداوند بزرگ آرزوی دولتمردی را می‌کردند که بتواند با ایجاد حکومت قوی و نیرومند به این نابه‌سامانی‌ها و خون‌ریزی‌ها و ناامنی‌ها پایان دهد.

تیمور با حمله به ایران، این وضعیت را تغییر داد. حکومت‌های کوچک و ضعیف مخرب یک نظام حکومتی متمرکز برپا کرد، که به تدریج نزدیک به ۱۴۰ سال دوام آورد اما به صورت تجزیه شده. ظهور تیمور یک حادثه جهانی محسوب می‌شود زیرا با شکست امپراتوری عثمانی، کشورهای اروپایی را موقتاً از تمرکز بر یک دشمن بزرگ رهانید و سقوط بیزانس را تا ۵۰ سال بعد عقب انداخت و روسیه، یوگوسلاوی و بلغاریه را مغول رهانید. در ایران حمله تیمور با کشتار وسیع بخشی از مردم بی‌دفاع همراه بود و خرابی‌های فراوانی را برجای گذاشت. اما میراث جانشینان تیمور پرشکوهر و عظمت بود که در این کتاب با آن آشنا می‌شوید.

کتاب حاضر با زبانی ساده، اما مستند با طرح سؤالات کلیدی، روایت تاریخ پرفراز و نشیب این دوره می‌پردازد.

در خاتمه از راهنمایی دوست دانشمندم، جناب آقای مسعود جوادیان سپاسگزارم و از آقای محمدصادق نمازی و خانم‌ها منیژه نادری، آناییتا علی‌نژاد و گلاره و دلارام رضوی خراسانی به جهت کمک در تهیه تصاویر مناسب قدردانی می‌کنم.